

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

Actus primi scena sexta

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

Χαρδάνη δ' ἡμέρας,
Βρεκεκεκέξ, κοάξ, κοάξ.

ΔΙΟΝ. Τύτω γδ ἔ νικήσετε.

ΧΟΡ. Οὐδὲ μὲν ἡμᾶς σὺ πάντως.

265 ΔΙΟΝ. Οὐδὲ μὲν ὑμῶν γε δή με
Οὐδέποτε κεκράξομαι γδ,

Καὶν με δεῖ δὲ ἡμέρας,

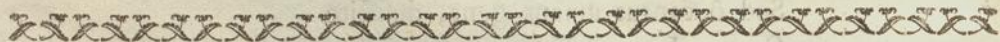
Ἔως ἀν ὑμῶν ἐπικρατήσω τὰ κοάξ.

ΧΟΡ. Βρεκεκεκέξ, κοάξ, κοάξ.

270 ΔΙΟΝ. Ἐμελλον ἄρα παύσειν πόθ' ὑμᾶς ἔ κοάξ.

ΧΑΡ. ὦ παῦε, παῦε, παραβαλῆ τὰ κοπήω.

Ἐκβαῖν, σπόδος τ' ναῦλον. ΔΙΟΝ. Ἐχὲ δὴ τὸ βολῶ.

ACTUS PRIMUS

ΔΙΟΝΥΣΟΣ, ΞΑΝΘΙΑΣ, ΙΕΡΕΥΣ.

Ὁ Ξανθίας, πῦ Ξανθίας; ἢ Ξανθίας;
ΞΑΝΘ. Ἰαῦ. ΔΙΟΝ. Βάδιζε δδύρο. ΞΑΝΘ. Χαῖρ', ὦ δέσποτα.

275 ΔΙΟΝ. Τί ὄβρι τάνταυθοῖ; ΞΑΝΘ. Σκότ' ἔ βόρβορ'.

ΔΙΟΝ. Καπιίδες εἰ πε τὲς πατραλίας αὐτόθι,

Καὶ τὲς ὀπίσθους, εἰς ἔλεγεν ἡμῖν; ΞΑΝΘ. Σὺ δ' εἴ;

ΔΙΟΝ. Νὴ τ' Ποσειδῶ, ἴωγε, ἔ νυνί γ' ὄρῶ.

Ἄγε δὴ πὶ δρωμν; ΞΑΝΘ. Προϊέναι βέλπιτα νῆν,

280 ὦς εἴτ' ὁ τόπ' εἶν, εἴ τὰ θεία

τὰ δειν' ἔφασκ' ἐκεῖν'. ΔΙΟΝ. ὦς οἰμῶξε!)

Ἥλαρονθλεῖθ', ἵνα φοβηθείω ἐγὼ,

Εἰδώς με μάχιμον ὄντα, Φιλοτιμύμν'.

Οὐδὲν γδ εἴτω γαῦρον ἔοδ', ὡς Ἡρακλῆς.

285 Ἐγὼ δὲ γ' βῆξάμιλλω ἀν ὀτυχεῖν πη,

Λαβεῖν τ' ἀγώνισμ' ἀξιόν π' ὀδῶ.

ΞΑΝΘ. Νὴ τ' Δία ἔ μὲν αἰσθάνομαι ψόφω πνός.

ΔΙΟΝ.

vf. 261. Δὲ ἡμέρας] Sic διὰ νεκλός, tota nocte. Athenaeus VII. p. 276. εἴτα πῶς διπνύσομαι ποσάυτα δειπναῖς ἴσας διὰ νεκλός, ὡς ὁ χαρῆς Ἀριστοφάνους ἐν Αἰολοσικωνί κίπεν ἔτας λέγων, αἰονί, δι ὄλης τ' νεκλός. Sic δὲ ἔτας, ἔτο anno, in Vespsis vf. 1053.

vf. 270. Ἐμελλον ἄρα] Vide ad Nubes vf. 1305.

vf. 271. Παραβαλῆ τὰ κοπήω] Vide supra ad vf. 180.

vf. 277. Οὐς ἔλεγεν] Nempe vf. 149.

vf. 278. Καὶ νυνί γ' ὄρῶ] Spectatores intelligit. In Nubibus vf. 1092. καὶ τ' θεατῶν ὀποτεροὶ πλείους σκόπη, deinde alter: καὶ δὴ σκοπῶ' post prior: τί δητ' ὄρας; alter: πολὺ πλείονας, καὶ τὲς θεῶς, τὰς εὐρυπράκτους. Infra etiam hic in Ranis vf. 789. spectatores intelligit, cum dicit: paucos esse bonos apud inferos, ὥσπερ ἐνθάδε.

vf. 280.

Capiunt, toto die.

Brekekekex, coax, coax.

ΒΑCCH. In isto quidem non vincetis.

CHOR. Neque tu nos certe.

265 ΒΑCCH. At nec vos tamen me

Unquam vociferabor enim,

Si opus sit, vel toto die,

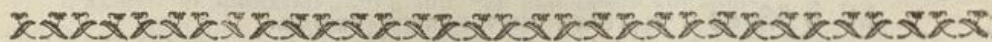
Usque dum vos coaxando superem.

CHOR. Brekekekex, coax, coax.

270 ΒΑCCH. Eram tandem vestrum inhibiturus coax.

CHOR. Ohe desine, desine. appelle navem remo ad littus.

Egrederere da naulum. ΒΑCCH. Accipe jam duos obolos.

SCENA SEXTA.

BACCHUS, XANTHIAS, SACERDOS.

ΒΑCCH. Xanthia! ubi Xanthias? eho Xanthia.

XANTH. Ναυ. ΒΑCCH. Accede huc. XANTH. Salvus sis, here.

275 ΒΑCCH. Quid isthic est? XANTH. Tenebrae & caenum.

ΒΑCCH. Vidistine ergo alicubi parricidas illic?

Et perjuros, quos nobis dicebat. XANTH. Tu vero non vidisti?

ΒΑCCH. Imo ita me Neptunus amet, nunc etiam video.

Age nunc quid faciamus. XANTH. Optimum erit nos progredi;

280 Nam iste locus est, ubi feras

Illas horrendas esse dicebat ille. ΒΑCCH. Quam valde plorabit.

Praestigias faciebat, ut ego timerem,

Data opera, cum tamen sciat me pugnacem esse.

Nihil enim ferocius Hercule.

285 Ego vero optem in aliquam incidere feram.

Et accipere praemium certaminis dignum isto itinere.

XANTH. Atqui profecto sentio strepitum aliquem.

ΒΑCCH.

vf. 280. Οἱ τὰ θύρα] Nempe vf. 143.
 vf. 283. Εἰδὼς μὲ μὲντοι ὄντα] Res ipsa mox indicabit, quam sic μὲντοι.
 vf. 284. Οὐδὲν γὰρ] Euripides in Philoctete: ἄδῃ γὰρ ἔτα γαῦρον ἄε ἀνὰ τοῦ. ex Scholiis.
 vf. 287. Αἰσθάνομαι ἴσθῃ] Qui per hostilem regionem soli iter faciunt, eos facile omnes terrent aurae

Et sonus excitat omnis. Sic Polynices apud Euripidem in Phoenissis vf. 275. ἀὴ τις ἔσθῃ; ἢ κλέπων φοβέμεθα; ἅπαντα γὰρ τομῶσι δεινὰ φαίνονται, ἵταν δὲ ἰχθῆας πῶς ἀμύχεται χθονός. O he! Quis iste? an strepitum timemus? Omnia enim periculosa videntur audientibus, quando per hostilem terram pes incedit. Nunc ergo animis opus erit, o Bacche, nunc pectore firmo.

- BACCH. Ubi est? ubi est? XANTH. Pone. BACCH. Pone igitur eas.
 XANTH. Sed est ante nos. BACCH. Praecede igitur.
- 290 XANTH. Atqui video profecto belluam magnam.
 BACCH. Qualis est? XANTH. Horrenda. nam in omnes species se vertit:
 Modo enim fit bos, modo mulus, modo mulier
 Pulcherrima. BACCH. Ubi est? age, accedam ad eam.
 XANTH. Sed non amplius mulier, verum canis nunc.
- 295 BACCH. Ergo spectrum est. XANTH. Sane igni coruscat
 Tota facie, & crus alterum aereum habet.
 BACCH. Ita profecto, & stercoreum alterum.
 XANTH. Scias hoc ita esse. BACCH. Quo me ergo convertam? XANTH.
 Quo vero ego?
 BACCH. O Sacerdos ferva me, ut sim compotor tuus.
- 300 SAC. Peribimus, o rex Hercules. BACCH. Ne me appelles,
 Mi homo, obsecro, neu nomen meum indices.
 SAC. O Bacche igitur. BACCH. Istud multo minus altero dixeris.
 XANTH. Perge qua is. Huc ades mi Here.
 BACCH. Quid est? XANTH. Bono animo es: optime nobiscum agitur.
- 305 Licet enim nobis dicere, ut Hegelochus dicebat:
 Post fluctus enim rursus γαλήν' ὄρω, tranquillitatem cerno.
 Spectrum disparuit. BACCH. Jura. XANTH. Per Jovem juro.
 BACCH. Iterum jura. XANTH. Per Jovem. BACCH. Jura. XANTH. Per Jovem inquam.
 BACCH. Hei misero mihi! ut expallueram viso spectro.
- 310 At iste exterritus plus quam ego expalluit.
 Hei mihi! unde mala ista mihi accidunt?
 Quemnam deorum dicam me perditum ire?
 XANTH. Aetherei Jovis aediculam, aut temporis pedem.
Intus aliquis tibia canit.
- 315 BACCH. Heus tu. XANTH. Quid est? BACCH. Non audivisti? XANTH. Quidnam?
 BACCH. Tibiam inflari. XANTH. Ita ego sane, & quidem taedarum me
 Aura quaedam afflavit.
 Sed tacite nos occultemus & auscultemus.

SCENA

πρῶτα ἢ ἰκῶν λέγειν. & alia quidem carmina Euripidis non curavi; sed is drama elegantissimum disperdidit Orestem; cum Hegelochum Cinyari filium conduxisset ad recitanda primaria carmina. Uterque Scholiastes adducit hunc Sannyrionis locum: τί ἀν' ἡνέμεν' εἰς ὅπῃν ἐκδύσεμαι; φη' εἰ γένοιμην γαλήν. ἀλλ' Ἠγίλοχός με μνηστὴρ ὁ Τραγικός ἀπακέρτος π' ἀν' ἔπει' εἰς ἕχθρας μίγα. ἐκ κωμαίων γὰρ αὐδῆς αὐ γαλήν' ὄρω. Quid sicut, ut in foramen aliquod intrem? age, quid si sicut γαλήν? Sed Hegelochus Tragicus me indicaret; exclamaretque isto apud inimicos meos: Ex sudibus enim rursus video γαλήν.

qui locus satis factus est.

vf. 313. ἀδύρα] Vide supra vf. 100.

vf. 317. ἀδύρα τις ἐξῆπυτος] Euripidis Scholiastes ad Hecub. vf. 444. citat hunc versum, ut probet in voce ἀδύρα posteriorem syllabam quandoque esse longam; sed ibi minus recte videtur sic legi: ἀδύρα τις ἐξῆπυτος μυστικῶτατα.

vf. 318. ἀλλ' ἤρμαι πηλὴξαντες] Sophocles in Ajace vf. 170. τάχ' ἀν' ἐξῆπυτος εἰ σὺ φανείης, σιγῇ πηλὴξαν δῶνοι. forte mox, si tu appareres, se tacite occultarent muti. Vide ad Vespas vf. 1483.

A C T U S P R I M I

ΧΟΡΟΣ ΜΥΣΤΩΝ, ΞΑΝΘΙΑΣ, ΛΙΟΝΤΣΟΣ.

- 320 **Ι** 'Ακχ', ὦ 'Ιακχε.
 'Ιακχ', ὦ 'Ιακχε.
 ΞΑΝΘ. Τῆτ' ἔτ' ἐκείνο, δέσποθ', οἱ μεμνημένος
 'Ενταυθά πε παίζεσιν, ἐς ἔφραζε γὰρ.
 'Αἰθεσιν ἐν τ' 'Ιακχον, ὄντωρ Διαγόρας.
 ΔΙΟΝ. Καί μοι δοκῶσιν ἡσυχίαν τοῖσι γ' ἄγω
 325 Βέλπρον ὄβρι, ὡς ἀν εἰδῶμεν σαφῶς.
 ΧΟΡ. 'Ιακχ', ὦ πολυπμήτοις
 'Εδραϊς σῖθαδε ναίων.
 'Ιακχ', ὦ 'Ιακχε,
 'Ελθέ τόνδ' ἀνά λειμῶνα χορδύσαν,
 330 'Οσίβς ἐς Διασώτας,
 Πολύκαρπον μὲν πινάσαν
 'Αμφὶ κρατὶ σὺ βερούσα
 Στεφανον μύετον.
 Θεασεῖ δ' ἐγκατακρύων
 335 Ποδὶ τὰν ἀκόλατον
 Φιλοπαύγμονα πρῶταν,
 Χαλίτων πλείων ἔχουσαν
 Μέρθ', ἀγνίω, ἱεράν,
 'Οσίοις μύετοις χορείαν.
 340 ΞΑΝΘ. Ὡ πότνια πολυτίμητε Δήμητρε[⊙] κόρη
 'Ὡς ἡδύ μοι προσέπνυσε χορείων κρεῶν.
 ΔΙΟΝ. Οὐκην ἀτρέμ' ἔξεις, ἦν πὲρ χὲρδῆς λάβης.
 ΧΟΡ. 'Εγειρε Φλογέας λαμπά-
 δας· ὅρ' χεῖσὶ γὰρ ἦκει
 345 Τινάσαν 'Ιακχε,
 Νυκτέρω τελετῆς Φωσφόρ[⊙] ἀγῆς,
 Φλογί[⊙]

v. 321. Τῆτ' ἔτ' ἐκείνο] In Acharnens. v. 41. τῆτ' ἐκείν' ὄνομα λέγον. Hippocrates Epist. 12. initio: τῆτο ἐκείνο, Δημάργε, ἔπερ εἰκάζομεν. Hoc illud est, De magete, quod nos conficiebamus.
 v. 323. ὄν πτε Διαγόρας] Ironice, ut dicit Scholia-

ftes ex auctoritate Aristarchi; nam Diagoras erat atheus, & non cantabat nec celebrabat deos. Vide in Avibus ad v. 1073.

v. 330. Θεασάτας] Vide ad Nubes v. 508.

v. 331. Τινάσαν ἀμφὶ κρατὶ — σῖθανον] Etiam Bacchantes

SCENA SEPTIMA.

CHORUS MYSTARUM, XANTHIAS, BACCHUS.

- 320 CHOR. Jacche, ô Jacche!
 Jacche, ô Jacche!
 XANTH. Hoc illud est, Here, nimirum initiati
 Hic alicubi ludunt, quos nobis narrabat.
 Nam Jacchum cantant, quem Diagoras solebat.
 BACCH. Et mihi ita videntur, igitur silentium habere
 325 Optimum est, ut rem perspicue sciamus. (*cognoscamus*)
 CHOR. Jacche, ô qui sanctissimas
 Sedes hic incolis (*habitas:*)
 Jacche, ô Jacche,
 Veni, ut tripudies in isto prato,
 330 Ad sacrum coetum:
 Quatiens illam, quae multis fructibus
 Pullulat circa caput tuum,
 Coronam myrti:
 Et audaci saltans
 335 Pede liberam illam &
 Jocosam, quae tuum decus est
 Gratiarum & leporum plurimum
 Habens, *illam inquam* sacro sanctam
 Choream inter sanctos mystas *saltans*.
 340 XANTH. O veneranda & sanctissima Cereris filia:
 Quam suavis odor porcinae carnis me afflavit.
 BACCH. Igitur quietus eris, si nonnihil intestini accipias.
 CHOR. Excita flammeas lampadas; nam advenis in manibus *eas*
 345 Quatiens, ô Jacche,
 Lucifer nocturnae initiationis,

Cum

chantes caput quatlebant. Eurip. in Bacchis vs. 185. *πῶς αὖ χροῦσιν* — καὶ κρᾶτα οἰσῶν;
 vs. 334. *Ἐγκατακρῖον*] Infra, vs. 377. *ἐκρῖον* itidem
 de saltatione.
 vs. 341. *Ἦς ἰδὺ*] Servus famelicus cito sentit nido-

rem porcinae.

vs. 343. *Ἐγείρο φλογίας*] Euripides in Bacchis vs. 145.
 ὁ Βακχὺς δὲ ἔχων πυρρῶδη φλόγα πύκας ἐκ ἰδῶν αὐτοῦ
 αἰσῶν] Bacchus autem habens igneam flammam piccae in
 serula, ruit. Vid. infra vs. 1237.